

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**



O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A.Elmuurodov
2024 yil "___" avgust

MAYDA HAYVONLAR XIRURGIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000	– Veterinariya
Mutaxassislik:	70840102	– Veterinariya jarrohligi

Samarqand –2024



Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash
fakulteti
70840102– Veterinariya jarrohligi



Fan nomi:	Veterinariya anesteziologiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	MHX1108
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – magistrlarda mayda uy hayvonlari hamda dekorativ hayvonlar tanasining turli sohalarida uchraydigan jarrohlik kasalliklarini o'rganish jarayonida kasalliklarining kechishiga qarab ularni davolash va oldini olishning iqtisodiy samaradorligini oshirish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar anatomiyasi(1.13)
2.	Sitologiya, gistologiya va embriologiya (1.14)
3.	Hayvonlar fiziologiyasi (1.14)
4.	Veterinariya xirurgiyasi (1.22)

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	mayda hayvonlar jarrohlik kasalliklarining zamonaviy muammolari va ularni yechish yo'llari, tananing turli sohalarida kasalliklarning

	kechish xususiyatlarini, erkak hayvonlar jinsiy a'zolari kasalliklari, kasallik kechishining tahminiy oqibati, alohida a'zo va to'qimalarning jarrohlik kasalliklari sabablari haqida tasavvurga ega bo'lishi lozim;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN2	hayvonlarning bosh, bo'yin, ko'krak, qorin va oyoq sohalariidagi jarrohlik kasalliklarida zamonaviy konservativ va operativ davolash usullarini ilmiy nazariyasi, erkak hayvonlarning preputsiy, urug'don va jinsiy a'zo o'smalarini, hayvonlar organlarining zamonaviy tekshirish usullarini, turli xildagi jarrohlik kasalliklar kechishini aniqlash, davolash va ushbu kasalliklarni oldini olish usullarini bilishi va ulardan foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lishi.
TN3	kasalliklarning klinik belgilari va tekshirish natijalariga asosan tashhis qo'yish, jarrohlik kasalliklariga davolash o'tkazishda zamonaviy qurilmalardan foydalanish, kasalliklarni samarali va arzon usullar bilan davolash, oldini olish va hayvonlarning turli organlar kasalliklarini davolash uchun qo'llanadigan asbob-uskunalaridan foydalanish, mayda uy va dekorativ hayvonlarda jarrohlik kasalliklarini zamonaviy davolash usullarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lish lozim.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Xirurgik asboblari va ularni ishlatish qoidalari
M2	Operatsiyagacha tayyorgarlik jarayonlarini tashkil etish.
M3	Xirurgik chok va bog'lam qo'yish texnikasi.
M4	Mayda hayvonlar anesteziyasi.
M5	Plastik xirurgiyaning umumiy tamoyillari.
M6	Mayda hayvonlarda yopiq mexanik shikastlanishlar.
M7	Mayda hayvonlarda ochiq mexanik shikastlanishlar.
M8	Mayda hayvonlarning bosh sohasi kasalliklari.
M9	Mayda hayvonlarning bo'yin sohasi kasalliklari.
M10	Mayda hayvonlarning ko'krak sohasi va ko'krak devorida o'tkaziladigan operatsiyalar.
M11	Mayda hayvonlarning qorin sohasida o'tkaziladigan operatsiyalar.
M12	Erkak hayvonlar jinsiy organlari jarrohlik kasalliklari.
M13	Urg'ochi hayvonlar jinsiy organlari jarrohlik kasalliklari.
M14	Kurak va yelka bo'g'imi sohasi kasalliklari.
M15	Itlarda uchraydigan onkologik kasalliklar.
M16	Oldingi oyoq nervlari kasalliklari.
M17	Bilak va tirsak sohalari kasalliklari.

M18	Bilaguzuk sohasi kasalliklari.
M19	Kaft sohasi kasalliklari
M20	Tos sohasi kasalliklari.
M21	Orqa oyoq nervlari kasalliklari.
M22	Sag'ri va son sohalari kasalliklari.
M23	Tizza va sohasidagi kasalliklar
M24	Boldir sohasidagi kasalliklar.
M25	Tovon bo'g'imi, kaft va barmoq bo'g'imi sohalari kasalliklari.

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)

A1	Xirurgik kasal hayvonlarni klinik tekshirish usullari.
A2	Mayda hayvonlarda aseptik va yiringli yallig'lanishlarni davolash.
A3	Mayda hayvonlarda jarohatlarni davolashning xususiyatlari.
A4	Mayda hayvonlarda yara va oqmalarni davolash.
A5	It va mushuklar narkozi
A6	It va mushuklarda mahalliy og'riqsizlantirish usullari
A7	Burun bo'shlig'ini rinoskopiya usullari bilan tekshirish.
A8	Burun bo'shlig'idagi o'smalarni operativ davolash.
A9	Frontit va gaymoritlarni operativ davolash.
A10	Alveolyar periodontitni davolash.
A11	Tishni ekstirpasiya qilish.
A12	Jag' suyaklari osteosintezi.
A13	Tashqi va o'rta quloq yallig'lanishini davolash.
A14	Itlarda ko'z kasalliklarini davolash.
A15	Bosh sohasi plastik operatsiyalari texnikasi
A16	Bo'yinturug venaning yallig'lanishini davolash.
A17	Ezofagotomiya texnikasi.
A18	Yag'rin sohasidagi gematoma va limfoekstravazatlarini davolash.
A19	Qovurg'alar sinishi va pnevmotorakslarni davolash.
A20	Chov – yorg'oq churrasini operativ davolash.
A21	Itlarda splenektomiya texnikasi.
A22	To'g'ri ichak invaginasiyasini davolash.
A23	To'g'ri ichakning chiqib qolishini to'g'rilash.
A24	Mayda hayvonlarda nefroektomiya texnikasi.
A25	Mayda hayvonlarda sistotomiya va uretrotomiya texnikasi.
A26	Preputsiy va jinsiy a'zo lat eyishlari va jarohatlarini davolash.
A27	Itlarda fimoz va parafimozlarni davolash.
A28	Prostata bezining yallig'lanishini va gipertrofiyasini davolash.
A29	It va mushuklar kastratsiyasi.
A30	It va mushuklarda Kesarevo kesimi operatsiyasi texnikasi.
A31	It va mushuklarda ovarioektomiya texnikasi
A32	It va mushuklarda gasterotomiya texnikasi

Taqrizchilar:	Allamurodova M.M. - Samarqand viloyat hayvonlar kasalliklari tashxisi va oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi davlat markazi direktori. Elmurodov B.A. - Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti direktori, v.f.d.
----------------------	--

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.


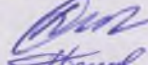
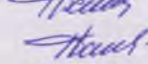
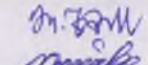



Mazkur Sillabus "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi ___ sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

 R. Ro'ziqulov
 Sh. Qurbonov
 B. Narziyev
 B. Narziyev
 J. Yulchiyev
 S. Haydarova
 M. Ravshanov

A33	Epizotomiya va epizoplastika texnikasi
A34	Kurak va yelka suyagining sinishini davolash.
A35	Tirsak do'ngligi bursitlari va gigromalarini davolash.

Mustaqil ta'lim (MT)		120 soat
1.	Jag' bo'g'imi kasalliklari	4 soat
2.	Milk va lunj kasalliklari.	4 soat
3.	Tish kasalliklari.	4 soat
4.	Tish tosh kasalliklari.	4 soat
5.	Og'iz bo'shlig'i kasalliklari	4 soat
6.	Oshqozon osti bezi kasalliklari.	4 soat
7.	Itlarda ichaklar invaginatsiyasi.	4 soat
8.	So'lak bezi va so'lak yo'llari kasalliklari	4 soat
9.	Yelin kasalliklari	4 soat
10.	To'sh suyagi kasalliklari	4 soat
11.	Bel muskullari va umurtqalari kasalliklari	4 soat
12.	Varikosele. Hidrosele	4 soat
13.	Urug'don o'smalari	4 soat
14.	Urug'don tizmachasi kasalliklari.	4 soat
15.	Urg'ochi hayvonlar qin kasalliklari.	4 soat
16.	Diafragmar dabbalarni davolash.	4 soat
17.	Periorxit. Orxit va epididimitlar	4 soat
18.	Erkak hayvonlarni bichishdan so'ng asoratlar	4 soat
19.	Tanosil sarkomaning tarqalishi va uni jarrohlik yo'l bilan davolash	4 soat
20.	Bosh va bo'yin qismi gigromalari.	4 soat
21.	Tirsak bo'g'imi gigromalari.	4 soat
22.	Sag'ri va son muskullari kasalliklari.	4 soat
23.	Oldingi oyoq bo'g'imlar artrozi.	4 soat
24.	Orqa oyoq bo'g'imlar artrozi.	4 soat
25.	Tovon bo'g'imi sohasidagi tendovaginitlar.	4 soat
26.	Oshqozon osti bezi kasalliklari.	4 soat
27.	Bo'g'imlar artroskopiyasi texnikasi.	4 soat
28.	Osteotomiya texnikasi.	4 soat
29.	Periostit kasalliklari.	4 soat
30.	Umurtqa pog'onasida o'tkaziladigan operatsiyalar.	4 soat

Asosiy adabiyotlar

1.	Sh.Davlatov, H.B.Niyozov "Umumiy va xususiy xirurgiya" o'quv qo'llanma, "Zarafshon", Samarqand, 2010 yil
2.	X.Шебис, Б.Брасс Оператив хирургия собак и кошек, Москва, Аквариум, 2012

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini
----	--

	birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda,
5.	Amanda M. Shelby Carolyn M. McKune "Small Animal Anesthesia Techniques", US, 2014.
6.	E. Christopher Orton, Eric Monnet, Small Animal Thoracic Surgery, This edition first published 2018, John Wiley & Sons, Inc., USA
Axborot manbaalari	
1.	www.zivonet.uz .
2.	www.vetjurnal.uz
3.	www.lex.uz
4.	www.veterinariy.actavis
5.	www.Kodges.ru

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon

qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob**

berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan**

baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Narziyev B.D. – SamDVMCHBU "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrası professori v.v.b., veterinariya fanlari nomzodi. Yulchiyev J.B. – SamDVMChBU, "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrası, dotsenti v.v.b., PhD. Haydarova S.A. – SamDVMCHBU, "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrasining assistenti. Ravshanov M.A. – SamDVMCHBU "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrası assistenti, PhD.
E-mail:	narziyev.54@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Veterinariya jarrohligi va akusherlik" kafedrası